

SCIENTIA
IUSTITIA

Nejc Brezovar

Prepoved diskriminacije glede na starost

IUS SOFTWARE®

GV
ZALOŽBA

Ljubljana 2017

Kazalo

1. Uvod	9
2. Pristopi k preučevanju prepovedi diskriminacije glede na starost	15
3. Splošno o konceptu diskriminacije	25
3.1. Zgodovinska razlaga in razvoj načela enakosti in prepovedi diskriminacije (glede na starost)	28
3.2. Novodobno načelo in koncept enakosti	32
3.2.1. Prepoved diskriminacije	37
3.2.2. Načelo enakega obravnavanja	42
3.2.3. Izjeme od prepovedi diskriminacije in upravičeno različno obravnavanje	44
3.2.4. Formalna oziroma postopkovna enakost	48
3.2.5. Dejanska (ne)enakost (<i>substantive equality</i>)	50
3.2.6. Sistem enakih izhodiščnih možnosti oziroma načelo enakih možnosti	51
3.3. Različni koncepti (prepovedi) diskriminacije	54
3.3.1. Neposredna (<i>de iure</i> , direktna, <i>disparate treatment</i>) diskriminacija	54
3.3.2. Posredna (<i>de facto</i> , indirektna, <i>disparate impact</i>) diskriminacija	57
3.3.3. Pozitivna diskriminacija (<i>affirmative action</i> , <i>reverse discrimination</i> /ZDA/, <i>positive discrimination</i> , <i>positive action</i> /EU/) in pozitivni ukrepi (<i>positive action</i> , <i>positive measures</i>)	59
3.3.3.1. Pozitivni ukrepi in dolžnost	62
3.3.4. Večkratna diskriminacija	68
3.3.5. Institucionalna in strukturna diskriminacija	72
3.4. Uvod v prepovedane podlage – število in področje	73

4. Temeljni vidiki diskriminacije glede na starost	77
4.1. Ageizem, stereotipi in diskriminacija glede na starost	77
4.2. Poskus razlage prepovedi diskriminacije glede na starost ...	81
4.2.1. Jezikovna razlaga	82
4.2.2. Teleološka (namenska) razlaga	83
4.2.3. Sistematična razlaga	84
4.2.4. Logična razlaga	85
4.2.5. Dinamična razlaga	85
4.3. Človekovo dostojanstvo kot temeljni razlog in zasledovani cilj prepovedi diskriminacije glede na starost	87
5. Starost in prepoved diskriminacije	95
5.1. Osebna okoliščina <i>sui generis</i>	95
5.1.1. Fleksibilnost, dinamičnost in statičnost	97
5.1.2. Konkretna, resnična (aktualna) in domnevna (hipotetična) starost	101
6. Primerjalnopравни pogled na prepoved diskriminacije glede na starost	105
6.1. Združene države Amerike	106
6.1.1. Pregled najpomembnejših stališč Vrhovnega sodišča ZDA v odnosu do prepovedi diskriminacije glede na starost	109
6.2. Kanada	114
6.2.1. Judikatura Vrhovnega sodišča Kanade	116
6.2.1.1. Pregled sodne prakse Vrhovnega sodišča Kanade	118
6.2.1.1.1. Raznolikost testov	118
6.2.1.1.2. O (ne)primernosti in izzivih individualnega pristopa (in testiranja)	120
6.2.1.1.3. Obvezno upokojevanje – diskriminacija glede na starost <i>par excellence</i>	129
6.2.1.1.4. Zakonska prepoved diskriminiranja in razlage izjem	131
6.2.1.1.5. O dokaznem bremenu	133
6.2.1.1.6. Sposobnost posameznika ali (nesposobnost) skupine	134
6.2.1.1.7. Skupni imenovalci in izhodiščna dognanja o testu (ne)obstoja diskriminacije	136

6.2.1.1.8.	Dostojanstvo – vsebinski temelj pri presoji kršitve prepovedi diskriminacije glede na starost	139
6.2.1.2.	Prispevek Vrhovnega sodišča Kanade k razumevanju prepovedi diskriminacije glede na starost	140
7.	Prepoved diskriminacije glede na starost in pravo Evropske unije	145
7.1.	»Ustavna« izhodišča prepovedi diskriminacije glede na starost v EU	148
7.2.	Prepoved diskriminacije in Listina o temeljnih pravicah v Evropski uniji	150
7.3.	Splošno načelo prepovedi diskriminacije zaradi starosti	152
7.4.	Sekundarna zakonodaja in »Okvirna direktiva«.	154
7.4.1.	Opredelitev koncepta diskriminacije glede na starost.	157
7.4.2.	Področje uporabe – stanje in razmislek za naprej	158
7.4.3.	Upravičenost različnega obravnavanja in izjeme, ki veljajo za starost	160
7.5.	Prepoved diskriminacije glede na starost in praksa Sodišča Evropske unije	163
7.5.1.	Rojstvo splošnega načela enakega obravnavanja (ne) glede na starost	166
7.5.1.1.	Problem časovne veljavnosti direktive	169
7.5.1.2.	Ustavne tradicije (osamljenih?) držav članic in vprašanje prekoračitve pristojnosti	169
7.5.1.3.	Kritike in posledice odločitve	171
7.5.2.	Nujni in primerni ukrepi, objektivno in razumno utemeljeni z legitimnim ciljem, sprejetim v okviru širokega polja proste presoje	173
7.5.3.	Splošno in/ali specialno upravičeno razlikovanje	176
7.5.4.	»Korak nazaj (od Mangolda)« ali znova o razmerju splošnega načela do sekundarne zakonodaje.	180
7.5.5.	Različna »strogost« pri presoji ciljev in ukrepov	182
7.5.6.	Bistvene, odločilne in sorazmerne poklicne zahteve	188
7.5.7.	Različna presoja mlajših in starejših	189
7.5.8.	Sklepanje o (ne)spособnosti različnih generacij kot razlog za menjavo generacij	197

7.6. Analiza prispevka Sodišča EU k razumevanju vsebine prepovedi diskriminacije glede na starost in Okvirne direktive.....	202
8. Prepoved diskriminacije glede na starost v Republiki Sloveniji ..	207
8.1. Pravna podlaga.....	208
8.2. Ustavnosodna presoja.....	209
9. Sklepne ugotovitve o razumevanju koncepta prepovedi diskriminacije glede na starost	227
9.1. Načeli enakega obravnavanja in prepovedi diskriminacije (ne) glede na starost	229
9.2. Široke izjeme in upravičeno razlikovanje.....	231
9.3. Razumevanje koncepta starosti.....	234
9.4. (Ne)obstoj ustavne podlage.....	236
9.6. Obrnjena paradigma	237
9.7. Dostojanstvo, starost in individualizirana obravnava	238
Prohibition of Age Discrimination (Summary).....	243
Literatura in viri	247
Imensko kazalo	257
Stvarno kazalo	261